

Henk Luning, *De bij hoort er bij: bijenhouderij in Drenthe*, Beilen 2017, Uitgeverij Drenthe, ISBN 9789075115918. € 14,90
Recensie door **Roel Broekman** (Secr. Groep Drenthe Nederlandse Bijenhouders vereniging).

Het boek *De bij hoort erbij* is de meest recente publicatie van Henk Luning uit Assen, een amateur historicus die regelmatig publiceert over allerlei historische onderwerpen. Het boek heeft betrekking op de geschiedenis van de bijenteelt in Drenthe, van de vroegste tijden tot heden ten dage. Hij beschrijft de ontwikkelingen van de korfmakerij vroeger tot de bedrijfsmethoden en dynamiek van het bijenhouden van nu. Hiervoor is gedegen archief onderzoek gedaan en zijn er veel contacten geweest met instanties en bijenhouders verenigingen. Het resultaat is een goed en prettig leesbaar boek. Mooie historische afbeeldingen ondersteunen de tekst, het is een schot in de roos omdat een dergelijk boek op dit gebied in Drenthe nog niet bestaat. Ook is het een prachtige aanvulling op de hele Drentse geschiedenis, bijen waren in vroegere tijden onlosmakelijk met Drenthe verbonden en horen tot het Drents cultuurgood. Bijen en de Drentse natuur hoorden en horen bij elkaar.

In de eerste hoofdstukken geeft Luning een overzicht van de imkerij in Drenthe, te beginnen in de late middeleeuwen. Duidelijk wordt dat het houden van bijen voor de Drentse plattelandsbevolking een aanvulling op een sober inkomen was. Ook stonden er in het Drentse landrecht al uitspraken over het houden van bijen, eigendom van zwermen etc. Met enige overdrijving zou gezegd kunnen worden dat het houden van bijen in de Drentse genen zit, alhoewel er weinig feitelijke gegevens over die tijd voorhanden zijn. Namen als Ieminge, Bijker e.d. - deze mensen hadden zeker iets met bijen te maken - komen al in 1270 voor terwijl ook uit geschriften en schilderijen bekend is dat bijen in die tijden al tot de vee-stapel werden gerekend. Interessant om te lezen zijn de kwesties over de onenigheden over het plaatsen van bijenkorven en de vergoedingen die hiervoor betaald moesten worden, hetzij in geld of natura. Het houden van bijen was voor de Drentse boer een belangrijke neveninkomst, hetgeen ook blijkt uit het feit dat het Drentse bestuur belasting heeft geheven op het houden van bijen.

In de volgende hoofdstukken volgt er een uitgebreide beschrijving van de imkerij in de negentiende eeuw en hoe er pogingen werden gedaan om tot standaardisatie van materialen te komen. Ook stond de prijs van was en honing volop in de belangstelling. Imkers begonnen zich te verenigen op plaatselijk niveau, omdat men ging inzien dat samenwerken voordelen had. Al in 1806 schreef de Maatschappij tot Bevordering van de Landbouw een prijsvraag uit over "Welke zijn de middelen om de zo nuttige bijenteelt in ons vaderland meer te doen aanwassen?". Er ontstonden o.a. aanzetten tot het maken van eenvoudige handboeken. Pas aan het einde van de negentiende eeuw ontstonden de eerste verenigingen in Nederland en in Drenthe. Ook kwamen er ontwikkelingen op gang om de korf te vervangen door kasten, ontwikkelingen die pas in de twintigste eeuw een grote vlucht maakten. Hier in Drenthe was de zogenaamde Cancrinuskast een begrip, een kast die gemaakt kon worden van afvalhout. Verder deden de honingpers en de slinger zijn intrede. Echt groot werd de imkerij door de heide en de ontginningen die plaats vonden. Boekweit werd ingezaaid en was een

De bij hoort er bij

Bijenhouderij in Drenthe

Henk Luning

rijke drachtbron voor de bijenvolken. En er werd gereisd met de volken, met paard en wagen of per schip gezamenlijk naar het koolzaad in Groningen, naar het fruit in Limburg en de Betuwe en naar de klaver in Noord-Holland en Friesland. Op enig moment telde Drenthe zelfs zes- tot zeventuizend imkers, had elk dorp zijn eigen bijenvereniging en kwamen er in de tijd dat de heide bloeide nog duizenden volken naar hier. En dan te bedenken dat er momenteel in heel Nederland slechts ongeveer zeventuizend imkers zijn.

In de periode na de Tweede Wereldoorlog wordt beschreven hoe de bijenhouderij een levendige belangstelling kende en floreerde. Nadat de ontginningen op zijn eind liepen in de zestiger jaren liep ook het aantal imkers terug. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, varroamijt en de verdwijnsiekte zorgden er voor dat de imker meer deskundigheid moest hebben om zijn volken in leven te houden. De varroamijt werd – en is nog steeds – een grote bedreiging, dit naast een geweldige afname in de biodiversiteit door de grootschalige landbouw en het gebruik van nieuwe systemische bestrijdingsmiddelen in deze landbouw. Waarna in de slothoofdstukken de zorg van de imker voor de natuur en de initiatieven worden beschreven die de imkerij neemt om deze belangrijk hobby onder de aandacht te houden. Onder meer door samenwerking te zoeken met beheerders van natuurterreinen, gemeenten, waterschappen etc. Verder wordt er gewerkt aan kwaliteitsverbetering van de honing en zet men zich in voor een betere biodiversiteit en probeert men het publiek te enthousiasmeren voor de honingbij. De imkerij heeft de tijd weer mee, er is volop belangstelling voor de natuur, milieu en gezonde voeding.

Het boek *De bij hoort er bij* is een uitgave die bij geen enkele imker in zijn boekenkast mag ontbreken, terwijl er voor een ieder die belangstelling heeft voor de geschiedenis van Drenthe veel interessante feiten en weetjes zijn te ontdekken. Het is een boek dat uren leesplezier geeft.